DZIENNIK OBOZOWY APW

M.p [redacted] 43

KUSZENIE RUMUNII

Na froncie wschodnim zaszedł fakt o pierwszorzędnym nie tylko militarnym, ale i politycznym znaczeniu. Rosjanie przekroczyli Dniestr, wchodząc głębokim i szerokim klinem na terytorium Besarabii, a więc znaleźli się już w obrębie granic Rumunii z 1939 r.

Z punktu widzenia wojskowego oznacza to pęknięcie linii Dniestru i obalenie niemieckiego planu ustabilizowania frontu w okresie odwilży i błot. Poważniejsze jednak jeszcze mogą być polityczne następstwa tego faktu.

Rumunia była zawsze politycznie najmniej pewnym aliantem Hitlera. Sympatie dla sprzymierzonych były tam bardzo głębokie, poza tym arbitraż niemiecko-włoski z 1940 r. przyznający Węgrom północną część Transylwanii pogłębił w Rumunii niechęć do Niemiec. I tylko strach przed potęgą Hitlera, wiara w niezwyciężoną moc niemieckiego oręża oraz chęć odzyskania straconych na rzecz Rosji prowincji - skłoniły Rumunię do udziału w wojnie przeciwko Rosji. Krok ten kosztował Rumunów dotychczas ponad pół miliona ludzi zabitych. Rekompensatą tych ofiar miał być nie tylko powrót Besarabii, ale ponadto jeszcze aneksja ziem rosyjskich, położonych między Dniestrem a Bohem, t. zw. Transdniestrii z Odessą i Mikołajewem.

Klęska Mannsteina obraca w niwecz te perspektywy. Nie tylko Transdniestrię i Besarabię należy uznać za stracona, ale i rdzenna Rumunia staje w obliczu całej grozy wojny. Bukareszt, zagłębie naftowe Ploesti i inne centra kraju, znalazły się na drodze lotnictwa nieprzyjacielskiego.

Wojna jest przez Niemców przegrana i z tego zdają sobie Rumuni sprawę. Tylko wyjścia dla siebie z niej nie widzą. W najlepszym wypadku może oczekuje ich los Włoch, bo o tym by Niemcy kraj dobrowolnie opuścili nikt nawet marzyć nie może. Tym nie mniej coraz silniejsze stają się w Rumunii elementy, które uważają że na dłuższą metę opłaci się nawet podjęcie tego ryzyka i związanych z nim nieuniknionych ofiar.

Rosja, dla której kapitulacja Rumunii otwierałaby drogę do Bułgarii i Jugosławii, prowadzi grę, jak zwykle, bardzo zręczną. Wprawdzie zamierza zabrać Besarabię i Bukowinę, ale wzamian ofiaruje Rumunom powrót Transylwanii, której utratę na rzecz Węgier odczuli Rumuni znacznie ciężej. W ten sposób Związek Sowiecki upiec chce dwie pieczenie: zaagitować ideę kapitulacji Rumunii i pogłębić przepaść między "sprzymierzeńcami" i sąsiadami tj. między Węgrami a Rumunią. Dla Rumunów perspektywa odzyskania Transylwanii jest niezwykle cenna. Może nawet uczuciowo przeważyć nad goryczą, spowodowaną koniecznością wyrzeczenia się terytoriów, położonych między Dniestrem i Prutem.

REGENT HORTHY ARESZTOWANY WRAZ Z RZADEM

Sytuacja na Węgrzech ciągle niejasna

Sztokholm, 21 marca 1944 r. Szwedzka Agencja Prasowa TT donosi, że regent Horthy wraz z członkami rządu węgierskiego aresztowany został w kwaterze głównej Hitlera już przed czterema dniami. Niemcy wystosowali do Węgier ultimatum, żądając poddania armii węgierskiej kontroli Berlina i objęcia wewnętrznej administracji kraju przez Gestapo. Ponadto wysunięto żądanie powszechnej mobilizacji i wysłania wojsk na front wschodni. Termin ultimatum upłynął w niedzielę rano. Gdy ultimatum zostało odrzucone - wkroczyły do Węgier oddziały niemieckie z Rumunii i z północy.

Londyn, 21. III Brak dotychczas wiarygodnych wiadomości co do rozwoju sytuacji na Węgrzech. W Szwajcarii i Szwecji notowane są najróżniejsze pogłoski na temat sytuacji wewnętrznej w kraju. W Londynie przypuszczają, że większość wojsk niemieckich które wkroczyły do Węgier, rekrutuje się spośród przebywających w Austrii oddziałów szkolnych i spośród rekonwalescentów. Ogółem siły niemieckie na Węgrzech wynoszą około 100 tys. trzeciorzędnych wojsk.

Sztokholm, 21. III Sytuacja na Węgrzech w dalszym ciągu jest niejasna. Poseł węgierski w Sztokholmie nie może skomunikować się ze swym rządem. Oświadczył on dziennikarzom, że na służbowy telegram do Budapesztu nie otrzymał odpowiedzi. Dzisiejsze wieczorne dzienniki podają, że Niemcy obsadzili wszystkie linie kolejowe i ważniejsze punkty strategiczne na Węgrzech. Gmachy publiczne w Budapeszcie obsadzone zostały przez SS. Niemcy przewożą nowe wojska nie tylko na Węgry ale i do Rumunii. Na terenie Rzeszy, generałgubernatorstwa i Austrii wstrzymany został całkowicie ruch kolejowy dla osób cywilnych, wobec przeciążenia linii transportami wojskowymi.

Ankara, 21.III Dziś rozpoczęła funkcjonować tajna radiostacja węgierska. O godz.16 radiostacja podała, że członkowie rządu węgierskiego uwięzieni zostali przez Niemców. Nadano apel, nawołujący ludność do niewypełniania rozkazów niemieckich, armię wezwano aby nie oddawała Niemcom broni i stawiła im opór. Wezwano ludność Węgier do słuchania radiostacji tajnej, zaznaczając, że wszystkie inne radiostacje węgierskie znajdują się w rękach Niemców.

Londyn, 21.III Nadeszły tu wiadomości, że na Węgrzech trwają walki. Niektóre dywizje węgierskie przyłączyły się podobno do Niemców, inne zaś stawiają im opór. Radio Budapeszt nie podało żadnych wiadomości na temat sytuacji w kraju, nadawano wyłącznie niemieckie komunikaty wojenne.

Berlin, 21.III Na konferencji prasowej w niemieckim ministerstwie spraw zagranicznych odmówiono wyjaśnień na temat Węgier. Rzecznik ministerstwa oświadczył jedynie: "Sprzymierzeńcy Niemiec ponosić muszą takie same ciężary jak same Niemcy."

Algier, 21.III Według niesprawdzonych wiadomości, Tito nawiązał kontakt z oddziałami węgierskimi, stawiającymi opór Niemcom i zamierza organizować oddziały partyzanckie na Węgrzech.

Sztokholm, 21.III Himmler przybył do Bratysławy w drodze do Budapesztu.

Jerozolima, 21.III Odrzucone przez Węgry ultimatum niemieckie przewidywało również, że koleje węgierskie i żegluga na Dunaju mają być oddane pod wspólny zarząd niemiecko-węgierski, zapasy żywności miały być oddane pod kontrolę Niemców, oraz w całym kraju miała być wprowadzona cenzura prasowa według wzorów niemieckich.

Niemcy utworzyli nowy rząd węgierski ?

Jerozolima, 21.III Źródła neutralne podają, że w Budapeszcie utworzony został nowy rząd, na którego czele stanął Bela Imredy, który był już premierem w latach 1938-39. Imredy był znanym sympatykiem faszyzmu. W roku 1939 zrezygnował on ze stanowiska premiera, gdy zarzucano mu pochodzenie żydowskie, którego się wypierał.

Rumuni wkroczyli do Węgier ?

Sztokholm, 21.III Nadeszły tu wiadomości, że w okupacji Węgier biorą udział wojska rumuńskie, które wkroczyły do Transylwanii.

Oficjalny komunikat fiński: PROPOZYCJE MOSKWY ODRZUCONE

Helsinki, 21.III Radio fińskie ogłosiło dziś oficjalnie, że Finlandia odrzuciła propozycje Moskwy. Jako jedną z przyczyn nieprzyjęcia propozycji sowieckich podano, że Finlandia nie mogła ustosunkować się do nich pozytywnie bez wyjaśnienia pewnych punktów. Specjalny komunikat fiński stwierdza, że Finlandia nadal ma nadzieję nawiązania stosunków pokojowych z Rosją. W dalszym ciągu komunikat podaje, że kiedy 29 lutego parlament fiński obradował nad warunkami sowieckimi - 105 posłów wypowiedziało się za dalszym prowadzeniem rokowań, 80 zaś przeciwko. Opozycja stała na stanowisku, że niektóre warunki Moskwy są wogóle nie do przyjęcia. Otrzymawszy votum zaufania, rząd fiński wystosował do Moskwy notę, wskazującą na konieczność przedyskutowania warunków rozejmu. W dniu 10 marca rząd sowiecki wystosował odpowiedź w której stwierdził, że oświadczenie fińskie jest niezadowalające i że przerwanie działań wojennych nastąpić może jedynie po przyjęciu przez Finlandię warunków Moskwy, bez żadnych zastrzeżeń. Wreszcie na tajnym posiedzeniu parlamentu fińskiego premier oświadczył, że nie ma innego wyjścia, jak odrzucenie warunków sowieckich. Po godzinnej dyskusji parlament uchwalił odpowiedź, która została przekazana Moskwie.

WAŻNIEJSZE WIADOMOŚCI WOJENNE

M.p. 21.III Podajemy poniżej ważniejsze wiadomości z frontu na podstawie komunikatów od szeregu radiostacji: WALKI W POLSCE: Wojska sowieckie doszły do przedmieść Brodów. Rosjanie, według źródeł szwedzkich, obeszli Brody i posuwają się na Lwów. Niemcy donoszą o wzrastającym naporze sowieckim w rej. Kowla. FRONT WSCHODNI: Opór niemiecki nad Dniestrem wzrasta, mimo tego przez rzekę przeprawiają się dalsze oddziały sowieckie. Na terenie Besarabii Rosjanie znajdują się w odl. 12 km. od ważnego węzła kolejowego Bałty. Oddziały sowieckie, które zajęły Winnicę, dotarły na połowę drogi do Płoskirowa. W Łuku Dniepru wojska II i III frontu ukraińskiego połączyły się i nacierają na stanowiska Niemców na wschód od Bohu. WŁOCHY: W Cassino oddziały nowozelandzkie wypierają stopniowo Niemców z Cassino. Niemcom udało się sprowadzić nowe posiłki. Zajmują oni nadal dogodne stanowiska na wzgórzach okalających miasto, co utrudnia znacznie działania sprzymierzonych.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Londyn, 22.III Wojska sowieckie posuwające się na Lwów zajęły miejscowości Werba i Podkamień. W Besarabii Rosjanie przecięli linię kolejową między Czerniowcami a Bałtą. - Marszałek Mannstein nie dowodzi już wojskami niemieckimi na płd. froncie rosyjskim; zastąpił go marsz. Kleist. - Dowódcy wojskowi i przywódcy polityczni Rumunii odbyli wczoraj tajną naradę. - Parlament bułgarski zebrał się na tajną sesję. Żadnego komunikatu nie wydano. Radio Budapeszt nadało o godz.20 szereg instrukcji obrony przeciwlotniczej, donosząc, że nad Węgrami ukazały się bombowce nieprzyjacielskie.